

РОЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОРАДЧОЇ СЛУЖБИ В НАДАННІ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ВИКОНАННІ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

На сьогодні, договірна форма взаємовідносин між учасниками агропромислового комплексу України (надалі – АПК) і постачальницькими, будівельними, обслуговуючими організаціями набуває актуальності, особливо у зв'язку із вступом України в Світову організацію торгівлі. Правове регулювання господарської діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах Європейської інтеграції має велике значення при виконанні договірних умов.

Враховуючи різновидність договорів без допомоги кваліфікованих спеціалістів суб'єктам господарювання АПК не можливо забезпечити належну організацію договірної роботи та виконання договірних зобов'язань. На сьогодні кожне сільськогосподарське підприємство як кооперативного так і корпоративного типів, щорічно заключає в середньому 40-50 господарських договорів. Велику кількість договорів заключають і інші агроформування АПК. Тому, без знання правових норм, керівниками і спеціалістами суб'єктами господарювання порядку укладання договору, його виконання, а також відповідальності за порушення договірних умов не можливо на рентабельній основі вести фінансово-господарську діяльність. В АПК практично використовуються всі діючі в галузях економіки договірні форми. [1, С.10]

З метою забезпечення охорони прав і свобод і законних інтересів підприємств, установ та організацій, зростання сільськогосподарського виробництва пунктом 3 статті 5 Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо вирішення соціальних проблем на селі та дальшого розвитку аграрного сектору економіки» було зобов'язано Раду Міністрів Автономної республіки Крим, обласні державні адміністрації вжити заходів щодо розвитку у сільській місцевості мережі організацій, що надаватимуть консультативні, інформаційні, правові послуги виробникам сільськогосподарської продукції. [2] Проте, ці вимоги Указу Президента України фактично не були виконані, та як такі організації не були створені і по наданню правових послуг суб'єктом сільського господарства, незважаючи на те, що правовий захист економічних та інших інтересів сільськогосподарських товаровиробників, а також організація договірного діловодства об'єктивно необхідна для всіх сільськогосподарських підприємств і господарств АПК.

Тому, в тих аграрних підприємствах, де відсутні штатні юридичні служби, на підставі статті 4 Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», можуть надаватись суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, сільськогосподарські дорадчі послуги з питань права на договірних засадах. [3] Вважаємо, що при наданні дорадчих послуг з питань права державним сільськогосподарським підприємствам слід дорадчій службі керуватись

спеціальним договором, яким повинно бути враховано основні вимоги викладені в Загальному положенні про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації. [4]

При наданні дорадчою службою правових послуг сільськогосподарським підприємствам не державної форми власності слід врахувати не лише це Загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, а й чинну Інструкцію про порядок юридичного обслуговування колгоспів.[5] Відповідно до цих нормативних актів дорадчі служби зобов'язані сприяти сільськогосподарським підприємствам організувати роботу, пов'язану з укладенням договорів, брати участь у їх підготовці та здійсненні заходів, спрямованих на виконання договірних зобов'язань, забезпечувати захист майнових прав і законних інтересів.

Крім того, організація договірної роботи повинна забезпечуватись дорадчою службою, з врахуванням функцій покладених на юрисконсультів сільськогосподарських підприємств не державної форми власності.

Необхідність забезпечення виконання договірних обов'язків впливає і з того факту, що належне і систематичне виконання укладеного договору гарантує виконання бізнес-планів кожним сільськогосподарським товаровиробником. Тому, головним критерієм оцінки наслідків фінансово-господарської діяльності є стовідсоткове виконання взятих договірних зобов'язань. Належне виконання договірних зобов'язань сприяє аграрним підприємствам здійснювати господарську діяльність на рентабельній основі. Як договірна робота так і договірне діловодство включає в себе такі елементи: забезпечення переддоговірної роботи, сприяння організації укладення господарських договорів та проведення контролю за їх виконанням; здійснення аналізу недовиконання договірних зобов'язань та ліквідація причин, які не сприяють стовідсотковому виконанню договорів; організація претензійної та позовної роботи у зв'язку з допущеними порушеннями договорів партнерами; вжиття заходів майнової відповідальності до конкретних винних осіб господарюючих суб'єктів. Доцільно аграрному підприємству надавати дорадчі послуги у розробці проекту положення про договірне діловодство, затвердивши його у визначеному порядку згідно вимог аграрного законодавства.

Отже, без належної організації ведення договірної діловодства також неможливе успішне виконання договорів заключених, в тому числі на виробництво рослинницької, тваринницької та іншої продукції.

Таким чином, роль сільських дорадчих служб у організації належного забезпечення виконання договірних зобов'язань сприяє успішному здійсненні господарської діяльності сільськогосподарськими підприємствами.

Література

1. Корнеев А.Л. и другие. Хозяйственный договор в АПК: Справочное пособие. /А.Л.Корнеев, В.Я.Сидоров, В.А. Хохлов. – М.:Агропромиздат. – 1989. – 128с.
2. Про додаткові заходи щодо вирішення соціальних проблем на селі та дальшого розвитку аграрного сектора економіки: Указ Президента України від 21.02.2002р. - №170/2002 // Урядовий кур'єр. – 2002. - №48. – 13 березня.

3. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 18.10.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. -2006. - №1. - Ст.17.

4. Загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: Постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2008, № 1040 // Урядовий кур'єр. - 2008. - № 238. – 18 грудня.

5. Інструкція о порядку юридического обслуговування колхозов. Утверждена совместным приказом Минсельхоза СССР и Минюста СССР 16.11.1984р., за №265/25. // Бюлетень нормативных актов министерств и ведомств ССР. 1985, №4, С.29.

УДК 351.814 (043.2)

Тимкович І.І.
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПОВІТРЯНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Загальновідомо, що авіація як частина транспортної системи нашої країни, до складу якої входять підприємства, установи та організації незалежно від форми власності та підпорядкування, мають право володіти повітряними суднами та провадити діяльність, пов'язану з використанням повітряного простору. Така діяльність, а також діяльність, що може становити загрозу безпеці польотів, допускається тільки після отримання відповідного дозволу (сертифіката, ліцензії) та за умови дотримання необхідних запобіжних заходів. [1]. Як передбачено ст. 4 Повітряного кодексу України, правом на здійснення власне господарської і комерційної діяльності в галузі авіації може володіти будь-яка юридична чи фізична особа, яка займається експлуатацією, технічним обслуговуванням, ремонтом, виробництвом, розробкою та іншою діяльністю в галузі авіаційної техніки та одержала ліцензію, якщо це передбачено законодавством України [2].

За офіційними даними Державної авіаційної адміністрації, український ринок авіаперевезень протягом 2010 року продемонстрував стабільні темпи відновлення втрачених в період кризи позицій. Особливо успішно розвивався ринок пасажирських авіаперевезень. Так, у минулому році послугами українських авіакомпаній скористалось 6106,5 тис. чоловік, а темп зростання порівняно з 2009 роком склав 19%. Значне збільшення загальних обсягів пасажирських перевезень забезпечено, насамперед, за рахунок розвитку сектора міжнародних повітряних перевезень. Також авіаційний транспорт активно використовувався в авіаперевезеннях вантажів та пошти: за 2010 рік перевезено 87,9 тис.тонн проти 85,1 тис.тонн у 2009 році. Що стосується виконання авіаційно-хімічних робіт, то малою авіацією у 2010 році було оброблено 780,1 тис. гектарів сільськогосподарських площ, а наліт годин становив 19,1 тисяч. У порівнянні з 2009 роком, відповідні показники становили 778,6 тис. гектарів сільськогосподарських площ та 20,5 тис. годин нальоту [3]. Отже, повітряні перевезення переважають серед інших видів авіаційних робіт.